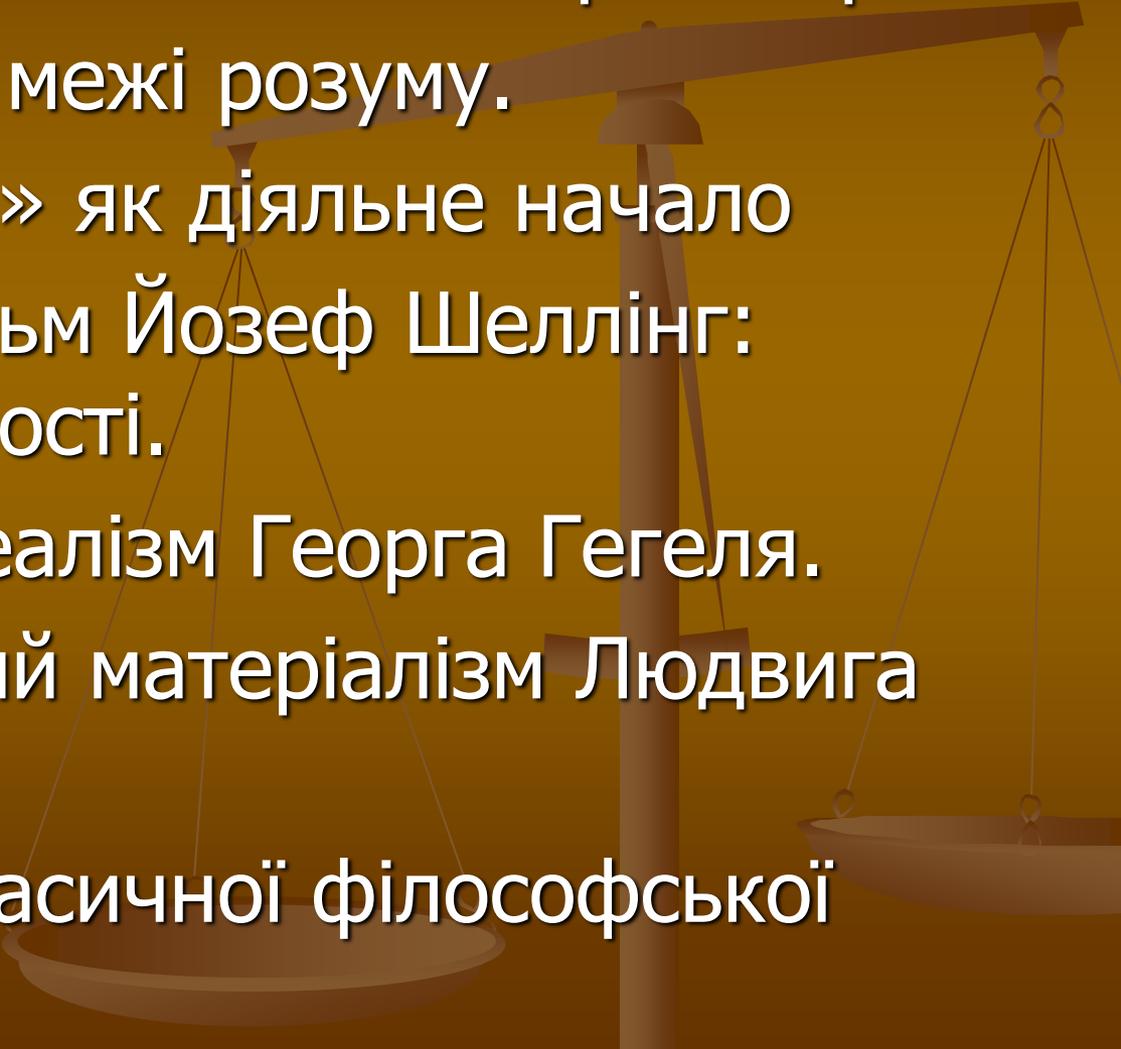

Німецька класична філософія (сер.18-сер.19 ст.)

- 1. Феномен німецької класичної філософії.
 - 2. Іммануїл Кант: межі розуму.
 - 3. Іоган Фіхте: «Я» як діяльне начало
 - 4. Фрідріх Вільгельм Йозеф Шеллінг: філософія тотожності.
 - 5. Абсолютний ідеалізм Георга Гегеля.
 - 6. Антропологічний матеріалізм Людвіга Фейєрбаха.
 - 7. Завершення класичної філософської традиції
-

Німецька класична філософія

- Це філософська культура Німеччини кінця XVIII – першої пол. XIX ст., яка досягла найвищого рівня теоретичного мислення.
- Класична – означає зразкова (з грецьк.)

Риси класичної німецької філософії:

- Проблема пізнавальних можливостей, що в процесі вирішення стає проблемою тотожності мислення і буття
- Принцип активності та самостійності суб'єкта пізнання
- Ідея саморозвитку як результат розв'язання суперечностей в середині суб'єкта чи об'єкта
- Повернення уваги від природи до історії та культури
- Протиставлення розуму і матерії на користь розуму
- Повернення до традиційної релігії, теорії держави та етики, заперечення утилітарної етики 18 ст.
- В соціальній філософії поділ суспільного життя на громадянське та державне
- Академічний характер

1700 г.

1770 г.

1800 г.

1850 г.

1900 г.

Кант (1724—1804)

Фихте (1762—1814)

Гегель (1770—1831)

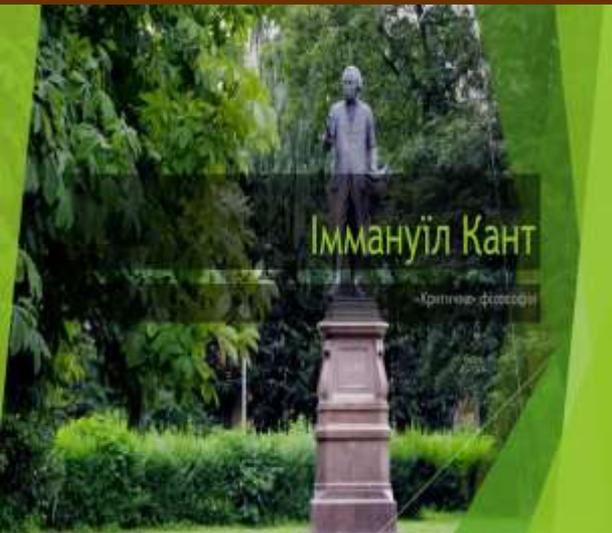
Шеллинг (1775—1854)

Фейербах (1804—1872)

Іммануїл Кант (1724-1804)

Родоначальник німецької
філософії.

- **Дві речі наповнюють душу людини неперевершеним захопленням – «зоряне небо над нами і моральний закон всередині нас»**

Два періоди творчості

- **Докритичний** (філософія Г.Лейбніца, теорія Канта-Лапласа про походження Всесвіту з туманності)
- **Критичний** (коперніканський переворот у філософії, 3 філософські запитання)

Творчість Канта можна умовно поділити на два періоди:

Докритичний

Коли І. Кант виступає як стихійний матеріаліст, який обґрунтовує ідею саморозвитку природи. Питання про можливість людського пізнання Кант вирішує оптимістично.

Критичний

Коли Кант займається «критикою розуму» — змінюються його погляди на можливість людського пізнання. В цей час він будує свою систему агностицизму. Крім гносеологічної проблематики розглядає проблеми релігії, етики, естетики.

Докритичний період

- Розробив космогонічну гіпотезу походження Сонячної системи з гігантської початкової газової туманності
- Висунув ідею розподілення тварин у порядку їх можливого походження
- Висунув ідею природнього походження людських рас
- Вивчав роль припливів та відпливів на нашій планеті

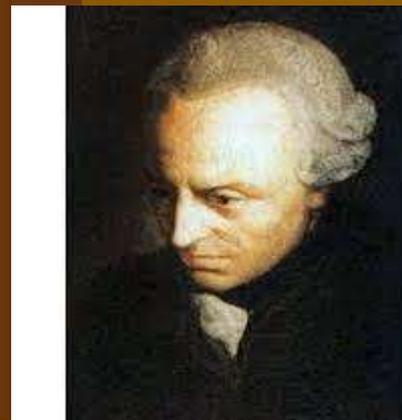
Межа між періодами

Межею між періодами творчості є 1770 рік, в цьому році 46-річним Кантом була написана професорська дисертація: «Про форму і принципи почуттєвого і розумоосяжного світів». Кант переходить на позиції суб'єктивного ідеалізму. Простір і час тепер трактуються Кантом як апріорні, тобто достовірні, властиві свідомості форми споглядання. Це положення Кант вважав найважливішим у всій своїй філософії. Він говорив: Хто спростує це моє твердження, той спростує всю мою філософію.

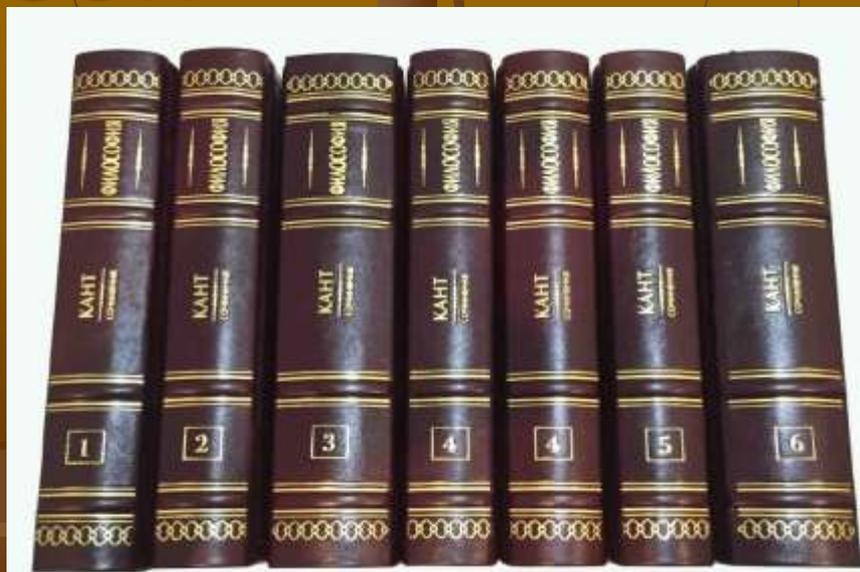
Філософія Канта підпорядкована трьом питанням:

- 1. Що я можу знати? (чистий пізнавальний розум)
- 2. Що я повинен робити? (практичний розум)
- 3. На що я можу сподіватися? (віра)

Праці Канта

- «Критика чистого розуму»
- «Критика практичного розуму»
- «Критика здатності судження»

Чистий розум: Як стали можливі для людей

- Математика
- Фізика (природознавство)
- Філософія

Пізнавальні рівні:

- чуттєвість
- розсудок

(Кількості: Єдність, Множина, Цілісність; Якості: Реальність, Заперечення, Обмеження, Субстанція і приналежність, Причина і наслідок, Взаємодії; Модальності: Можливість і неможливість, Існування і неіснування, Необхідність і випадковість)

- розум

Апріорні форми:

простір/час

12 категорій

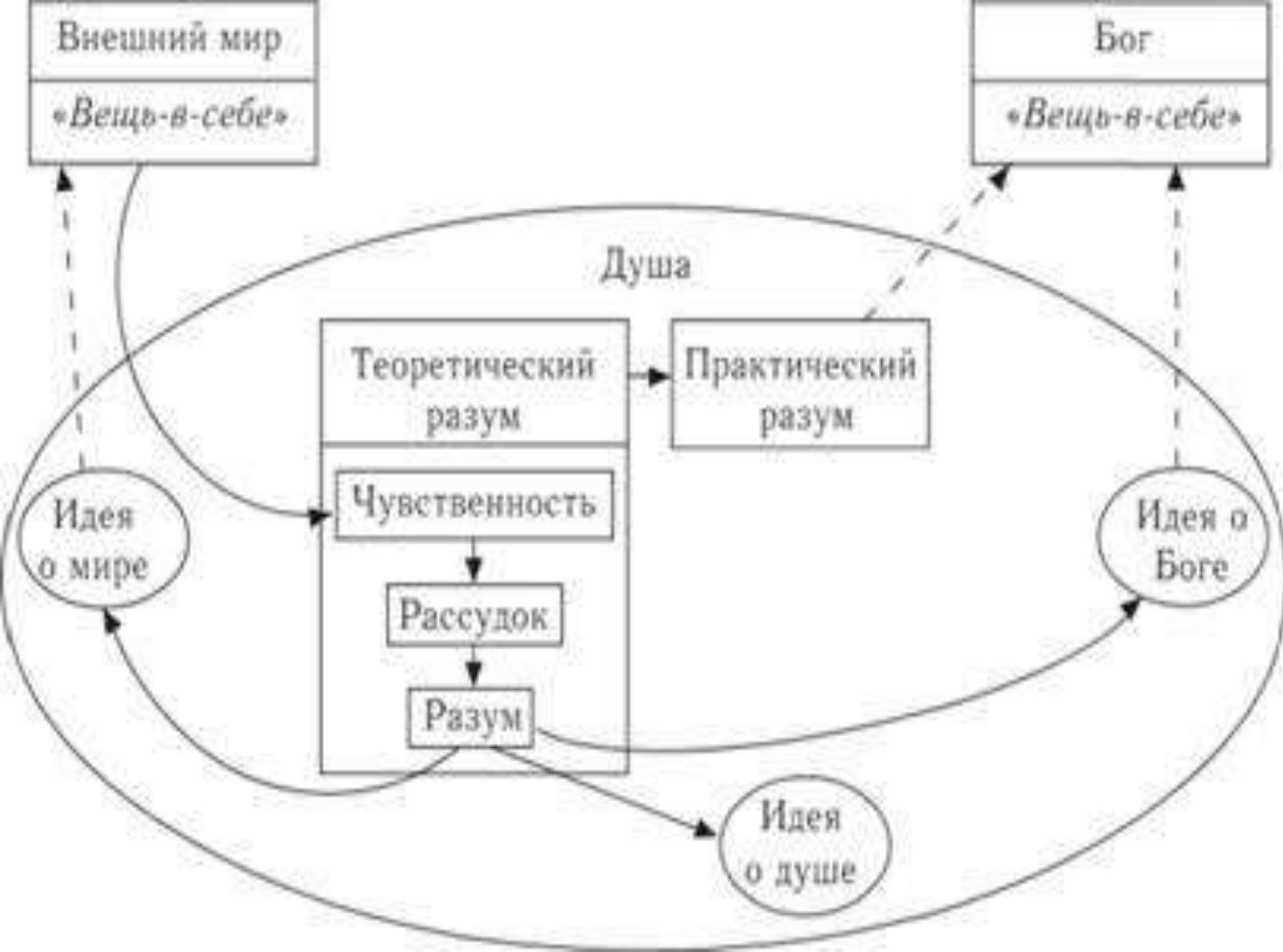
Бог, душа, світ

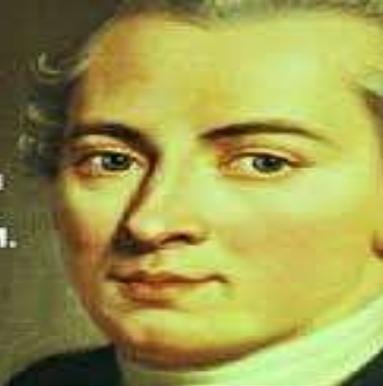
Види знання

Апріорне –
незалежне від
досвіду (форми
мислення розуму)

Апостеріорне –
досвідне (розум
“приписує” закони
природі)

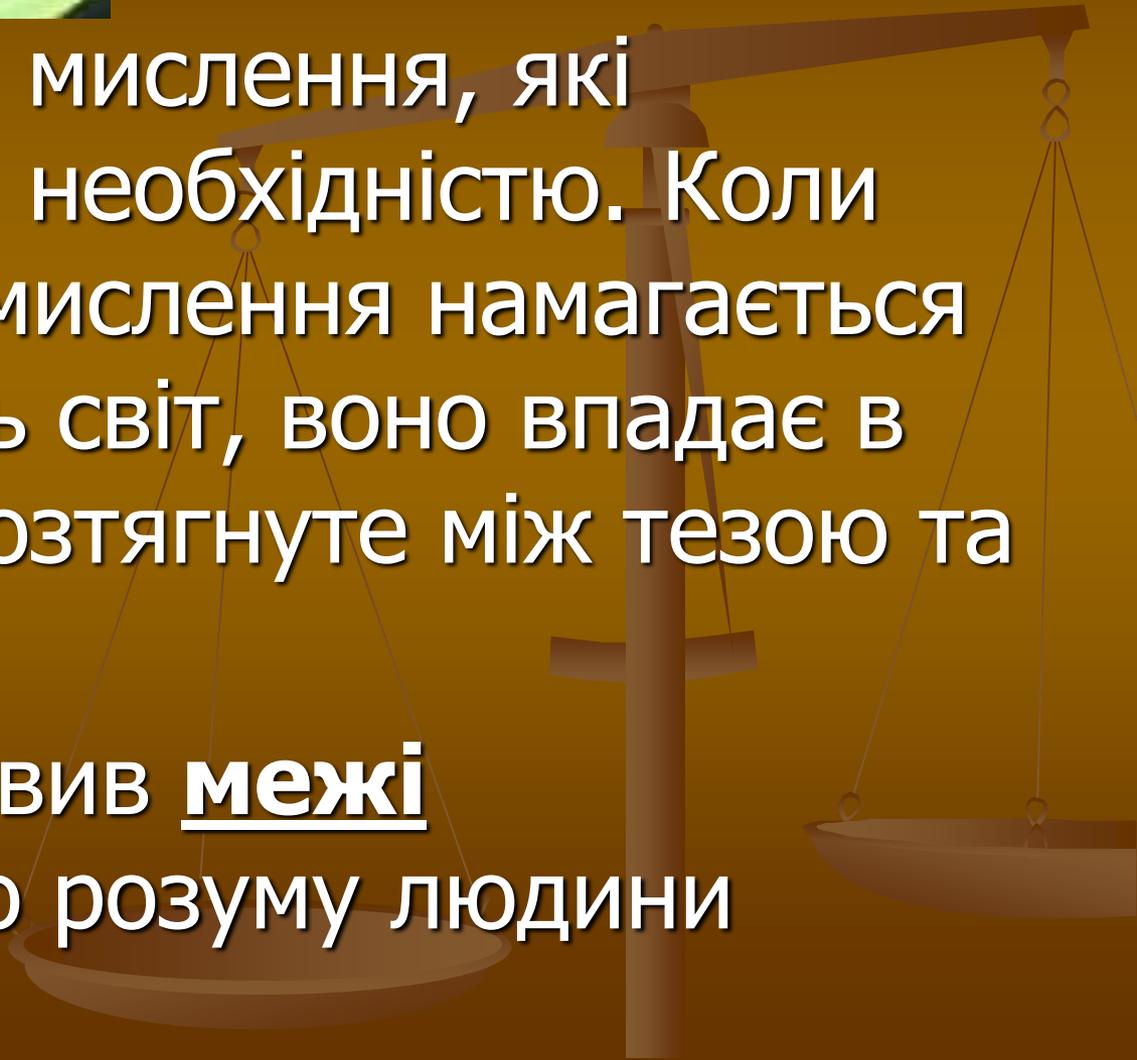

Имей
мужество пользоваться
СВОИМ умом.
Иммануил Кант

антиномії розуму

- суперечності мислення, які виникають за необхідністю. Коли раціональне мислення намагається охопити увесь світ, воно впадає в антиномії – розтягнуте між тезою та антитезою
- І.Кант встановив межі пізнавального розуму людини

Світ є кінечним
у просторі і
часі

- Світ є безкінечним у просторі і часі

Все у світі є
простим і
неподільним

- Все у світі є складним і все можна розділити

В світі існує
свобода

- В світі немає свободи, все відбувається за законами природи, тобто з необхідності

Існує Бог як
першопричина
світу

- Не існує ніякої першопричини світу

4

антиномії

Практичний розум вищий за теоретичний!

Правила нравственного закона Канта:

“Человек для человека должен быть только целью, а не средством”.

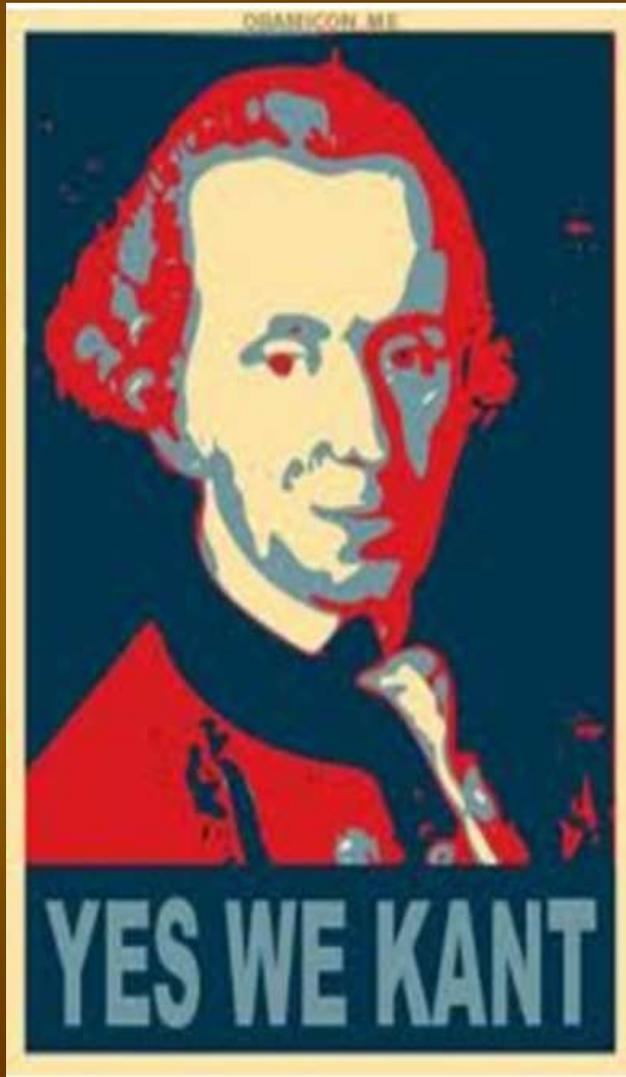
“Поступай так, чтобы максима твоего поведения на основе твоей воли могла стать общим естественным законом”.

Этика есть философия доброй воли, а не только доброго действия.

Иммануил Кант

Категоричний імператив

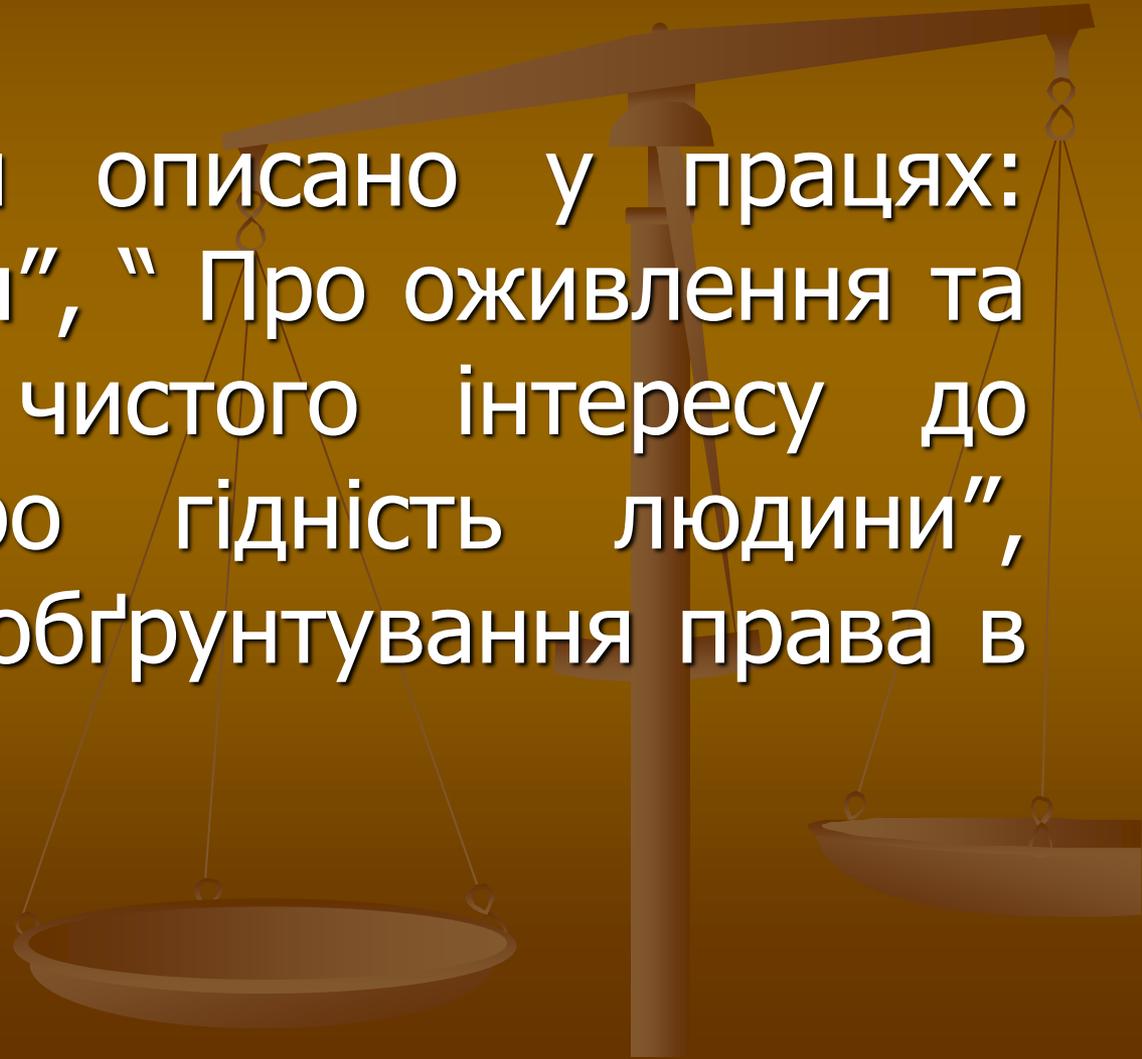

«Дій лише за тією нормою, яку хочеш бачити універсальним імперативом — нормою для всіх людей і також для тебе... Дій так, щоби завжди ставитися до людей і до себе також — як до мети і ніколи — лише як до засобу»

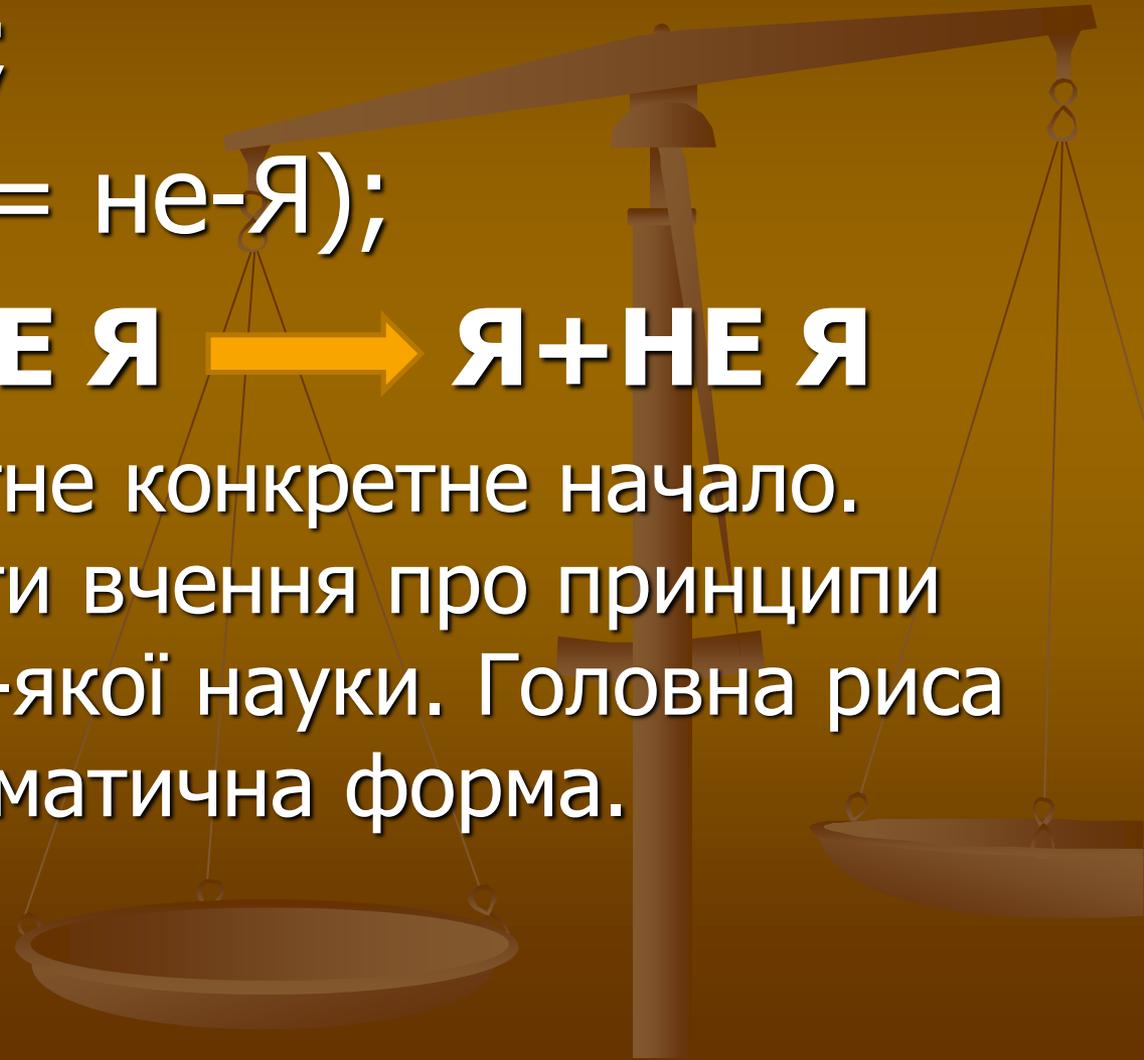
Йоган Готліб Фіхте (1762 – 1814)

- Його вчення описано у працях: “Науковчення”, “Про оживлення та підвищення чистого інтересу до істини”, “Про гідність людини”, «Абсолютне обґрунтування права в дійсності»

Три принципи філософії Фіхте:

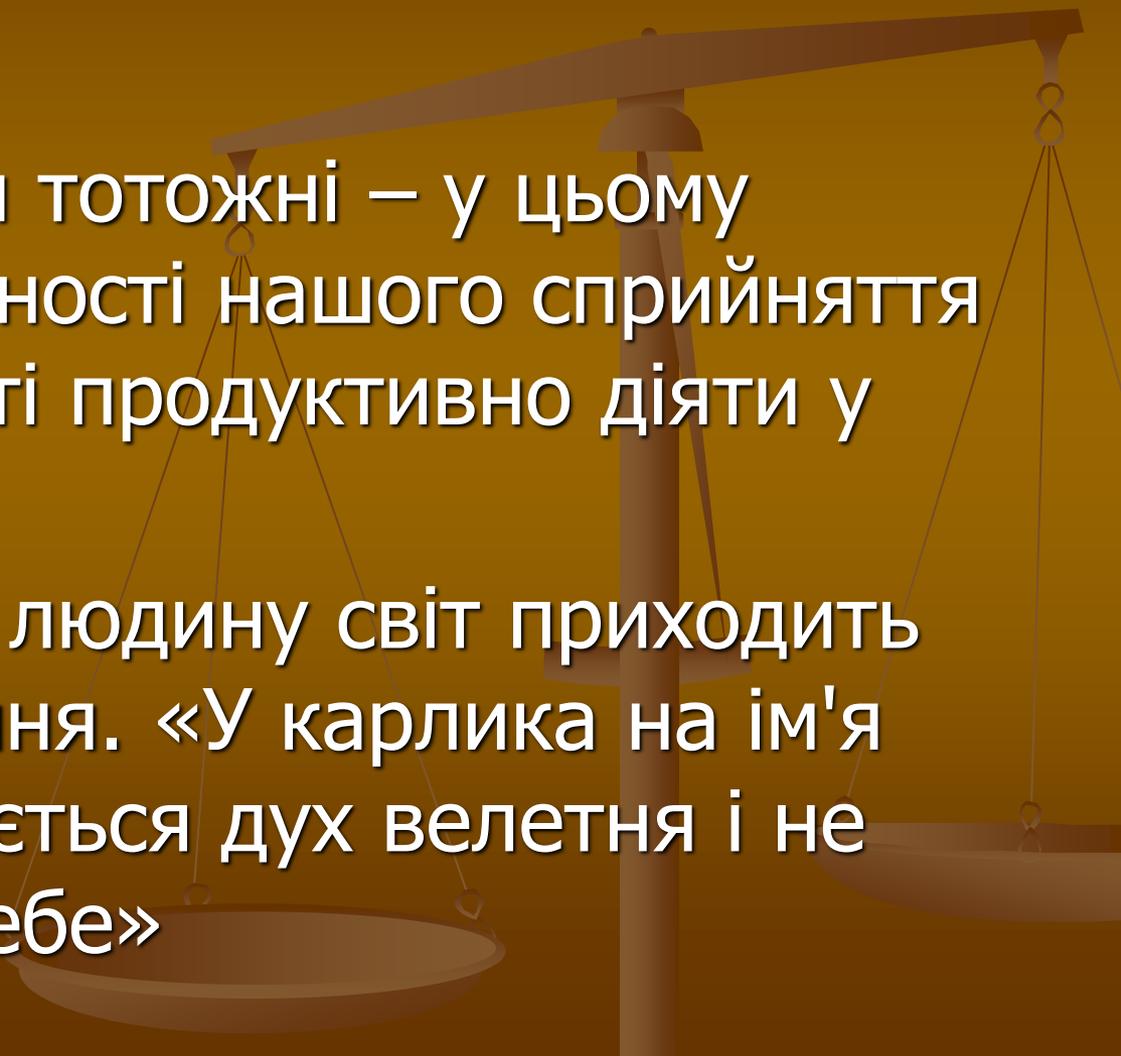
- Я є Я ($Я=Я$);
- Я є не-Я ($Я = \text{не-Я}$);
- Я → НЕ Я → Я+НЕ Я
- Я у це абсолютне конкретне начало.
Мета – створити вчення про принципи побудови будь-якої науки. Головна риса знання – систематична форма.

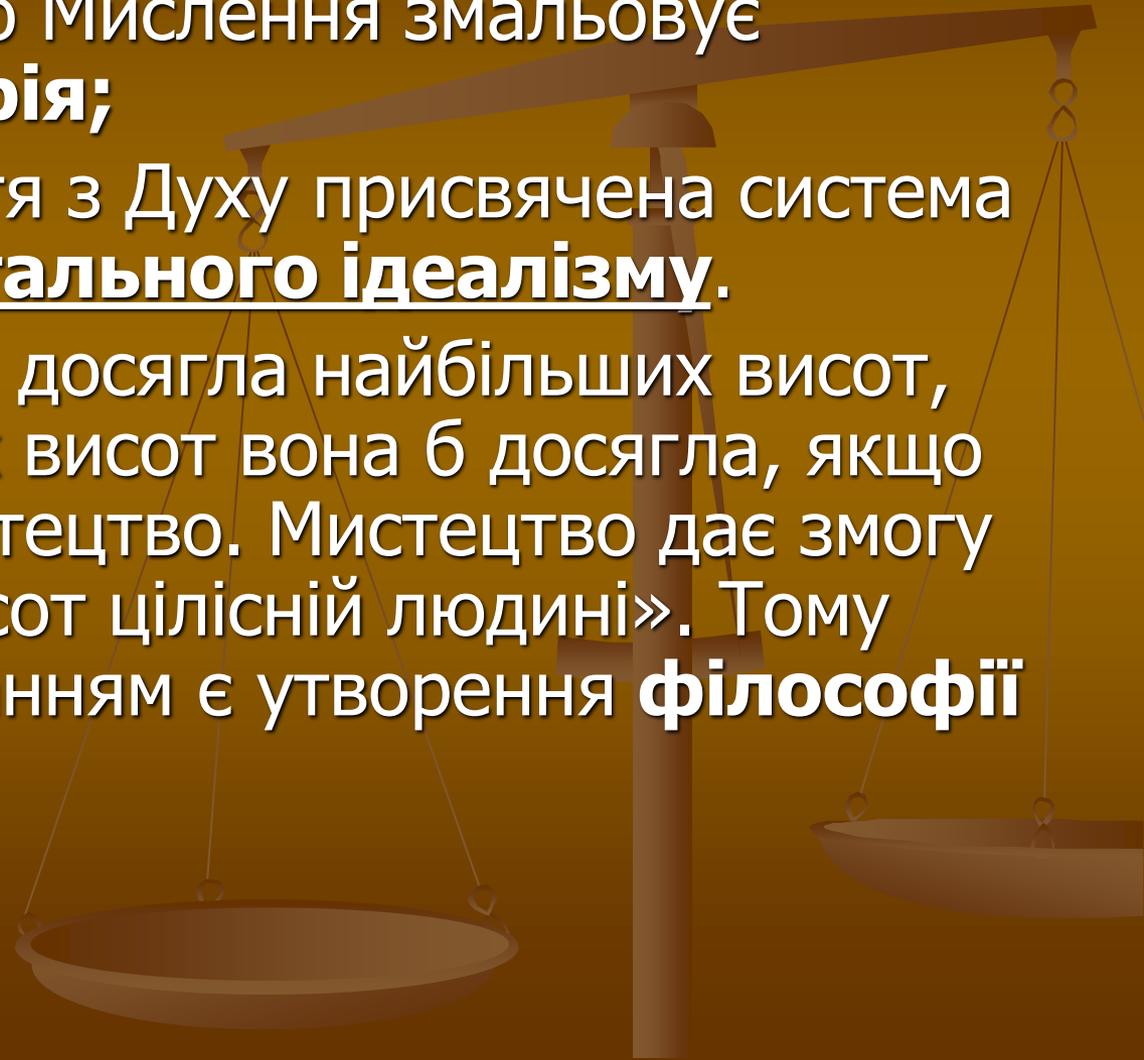
Фрідріх Вільгельм Шеллінг (1775 – 1854)

- Буття і Мислення тотожні – у цьому гарантія адекватності нашого сприйняття світу і можливості продуктивно діяти у ньому.
- В людині і через людину світ приходить до самоосмислення. «У карлика на ім'я людина прокидається дух велетня і не впізнає самого себе»

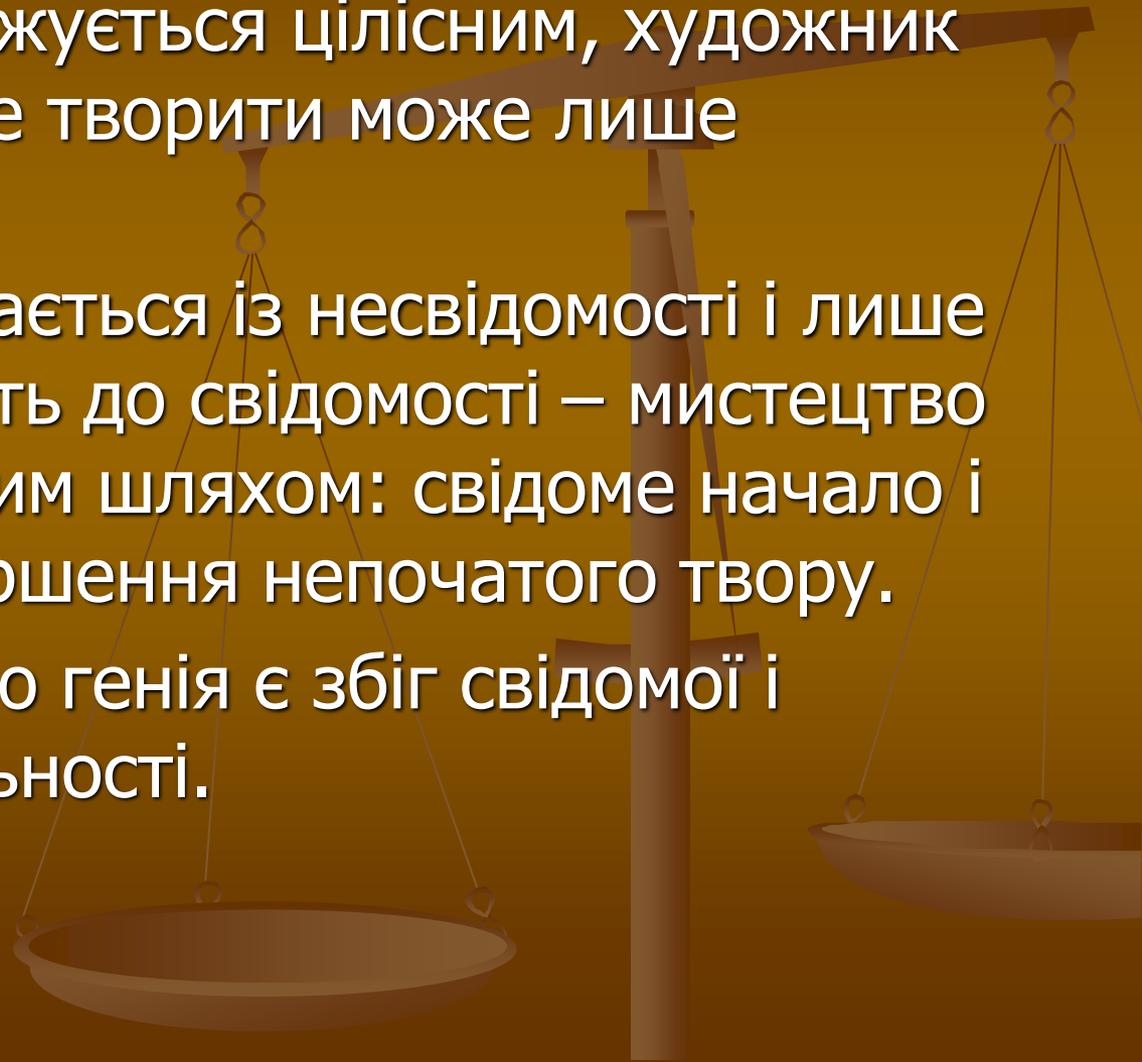
Періоди творчості та ідеї:

- Рух від Буття до Мислення змальовує **натурфілософія;**
- Виведення Буття з Духу присвячена система **трансцендентального ідеалізму.**
- «Хоч філософія досягла найбільших висот, але ще більших висот вона б досягла, якщо б залучила мистецтво. Мистецтво дає змогу досягти цих висот цілісній людині». Тому головним завданням є утворення **філософії мистецтва.**

Мистецтво ↔ природа

- Організм народжується цілісним, художник бачить ціле, але творити може лише частинами.
- Природа починається із несвідомості і лише в кінці приходить до свідомості – мистецтво йде протилежним шляхом: свідоме начало і несвідоме завершення непочатого твору.
- Головною рисою генія є збіг свідомої і несвідомої діяльності.

Георг Вільгельм Фрідріх Гегель (1770 – 1831)

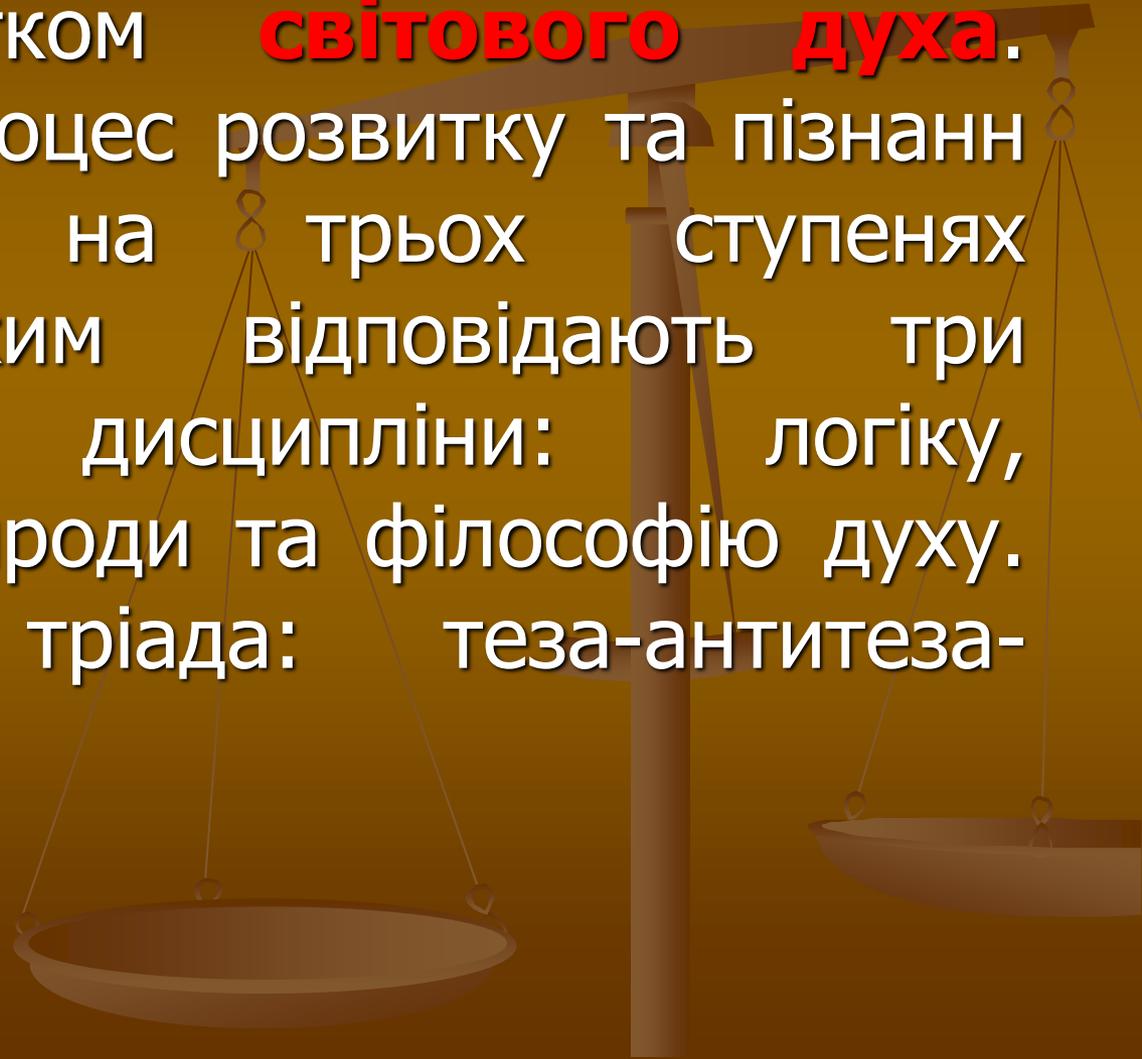
У центрі філософії - вчення про

Абсолютну Ідею – вічну логіку світу, що існує до матерії і до людини

- на певному етапі свого розвитку вона відчужує себе в матерію, породжуючи в природу
- еволюція природного світу приводить до появи мислячого духу
- буття – це цілісна (тріадична) система, її основа - розум

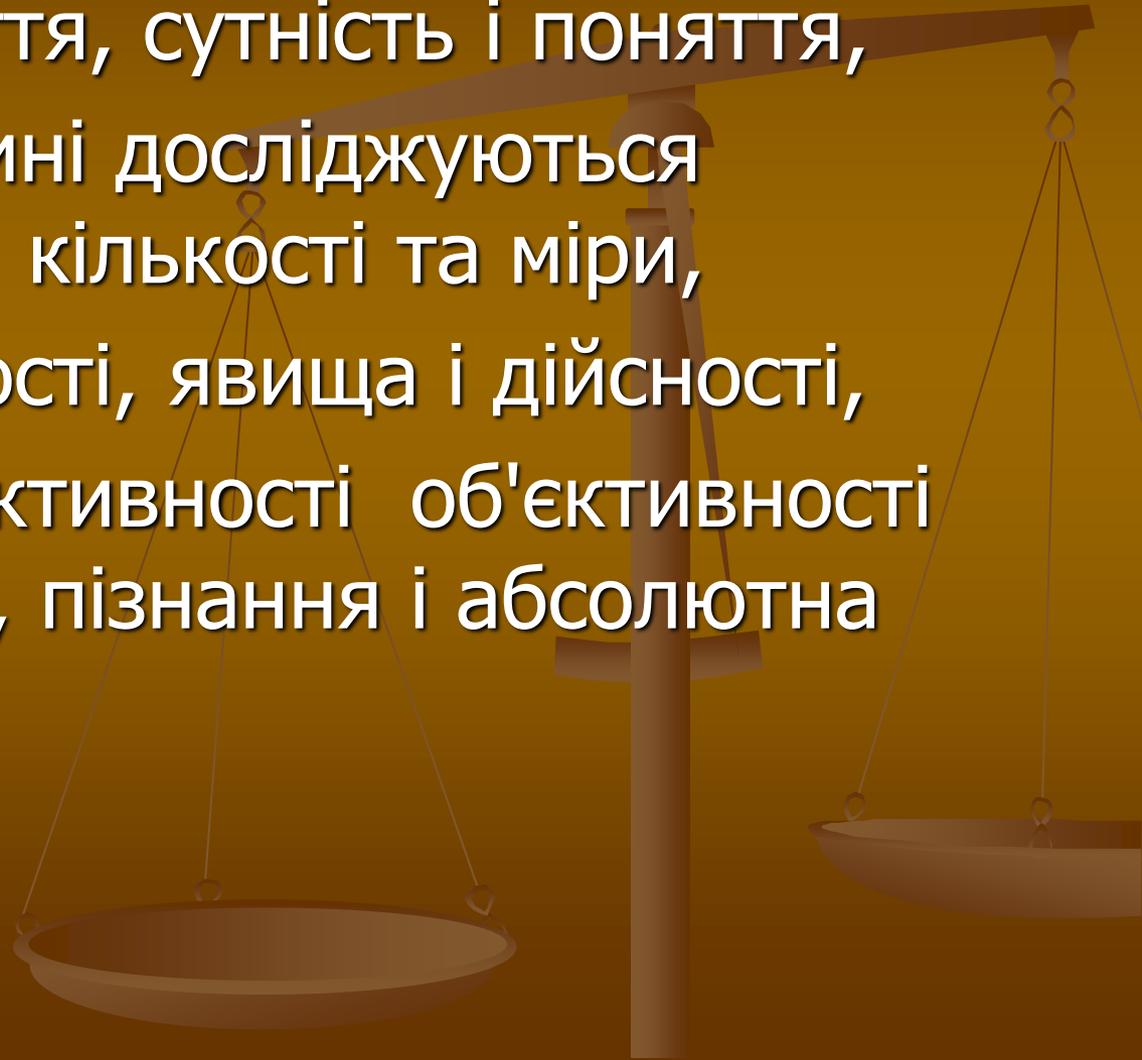
Світовий процес

- є саморозвитком **світового духа**.
Зазначений процес розвитку та пізнання здійснюється на трьох ступенях розвитку, яким відповідають три філософські дисципліни: логіку, філософію природи та філософію духу.
Діалектична тріада: теза-антитеза-синтез.

ЛОГІКА:

- вчення про буття, сутність і поняття,
- в першій частині досліджуються поняття якості, кількості та міри,
- в другій - сутності, явища і дійсності,
- в третій - суб'єктивності об'єктивності та ідеї (життя, пізнання і абсолютна ідея).

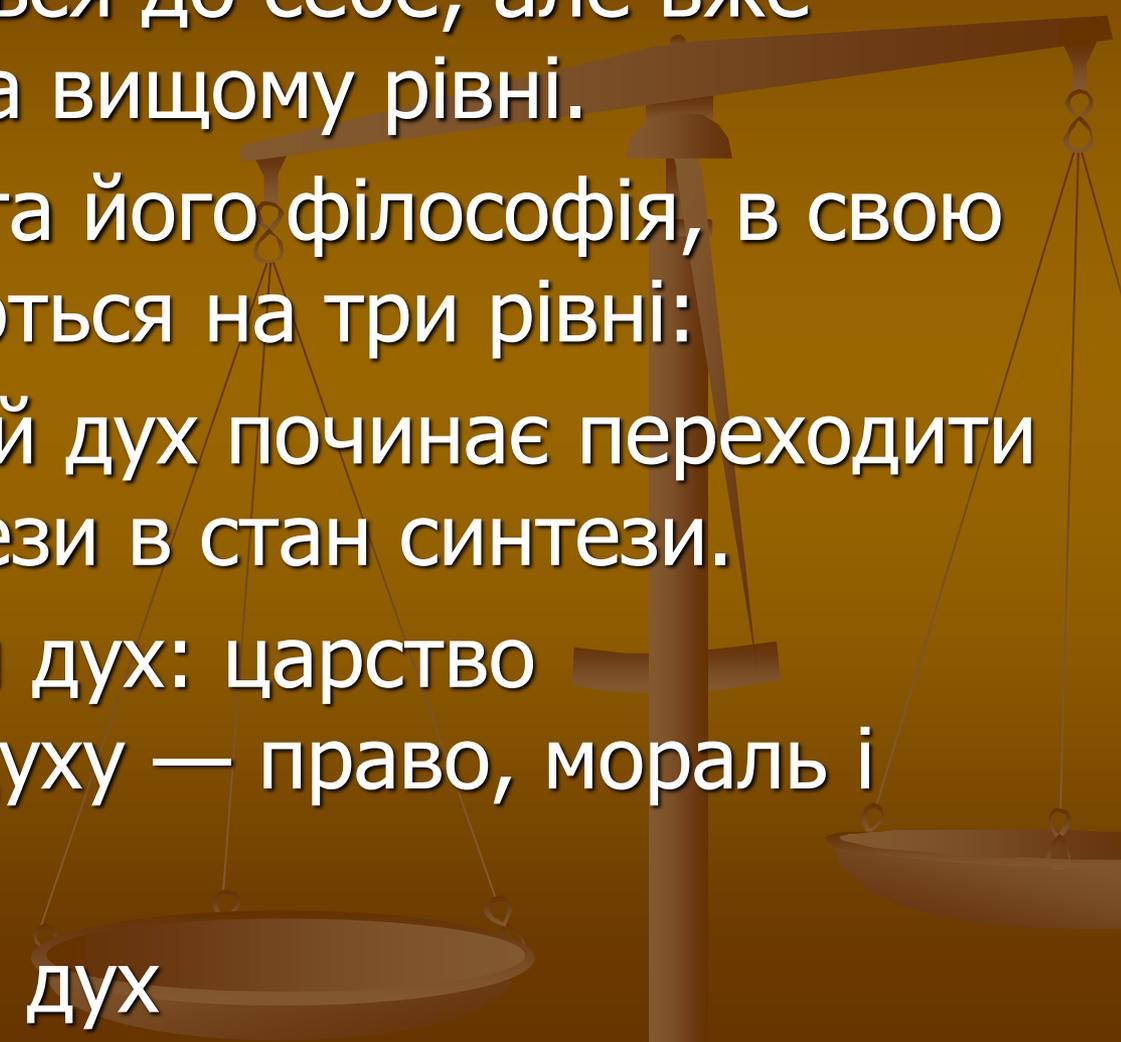

Філософія природи

- ідея набуває матеріальної природи, щоб потім розвинутися в свідомий дух.

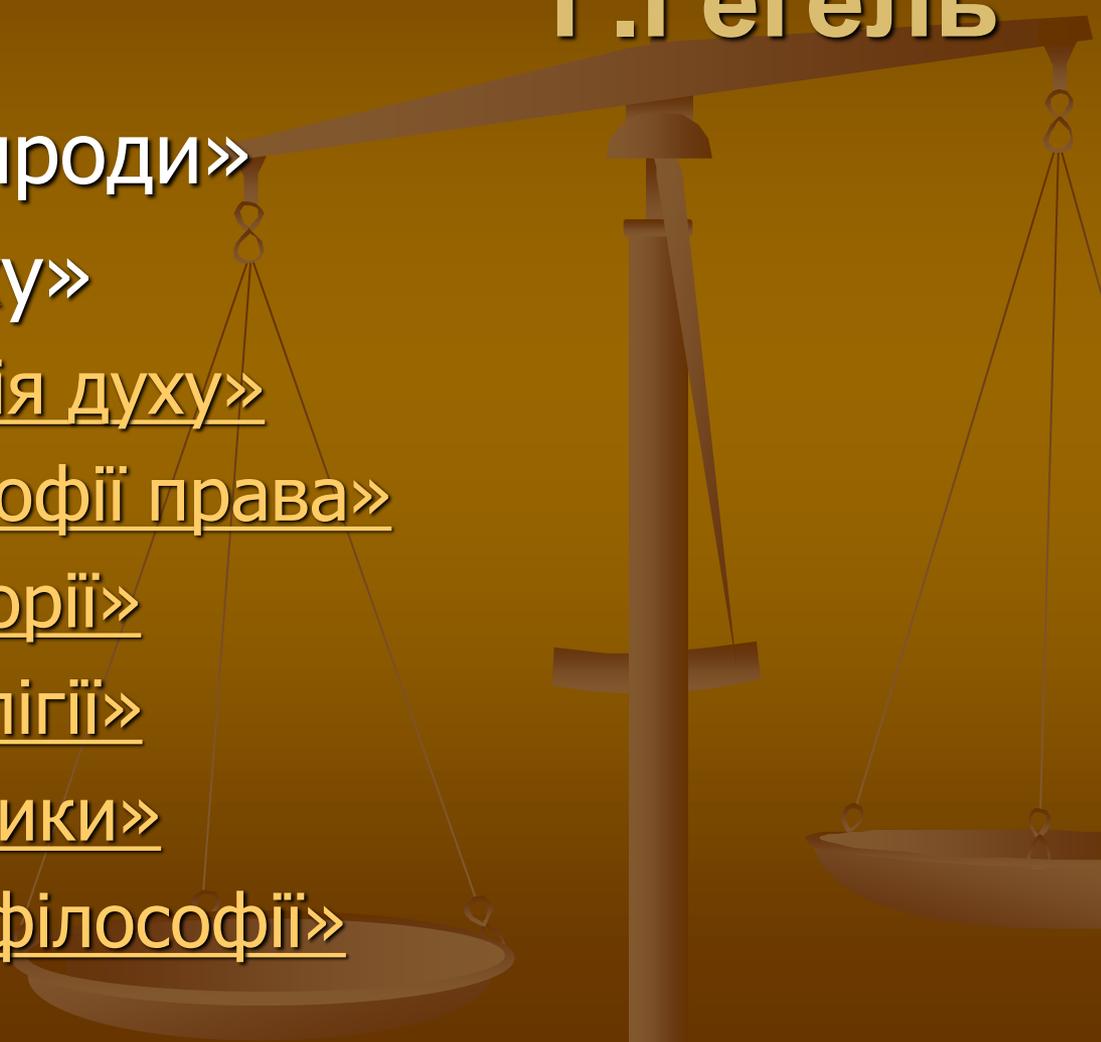

Філософія духу:

- Дух повертається до себе, але вже знаходиться на вищому рівні.
 - Царство духу та його філософія, в свою чергу, поділяються на три рівні:
 - 1. Суб'єктивний дух починає переходити із стану антитези в стан синтези.
 - 2. Об'єктивний дух: царство об'єктивного духу — право, мораль і моральність.
 - 3. Абсолютний дух
-

УСЕ РОЗУМНЕ – ДІЙСНЕ
ВСЕ ДІЙСНЕ – РОЗУМНЕ

Г.Гегель

- «Наука логіки»
 - «Філософія природи»
 - «Філософія духу»
 - «Феноменологія духу»
 - «Основи філософії права»
 - «Філософія історії»
 - «Філософія релігії»
 - «Лекції з естетики»
 - «Лекції і історії філософії»
-

ПІЗНАННЯ: переосмислення співвідношення розсудку й

ЧУТТЕВІСТЬ

розуму

Розсудок

буденне

наукове

(1-а форма понятійного, логічного, нечуттєвого знання;
істина залежить від обставин)

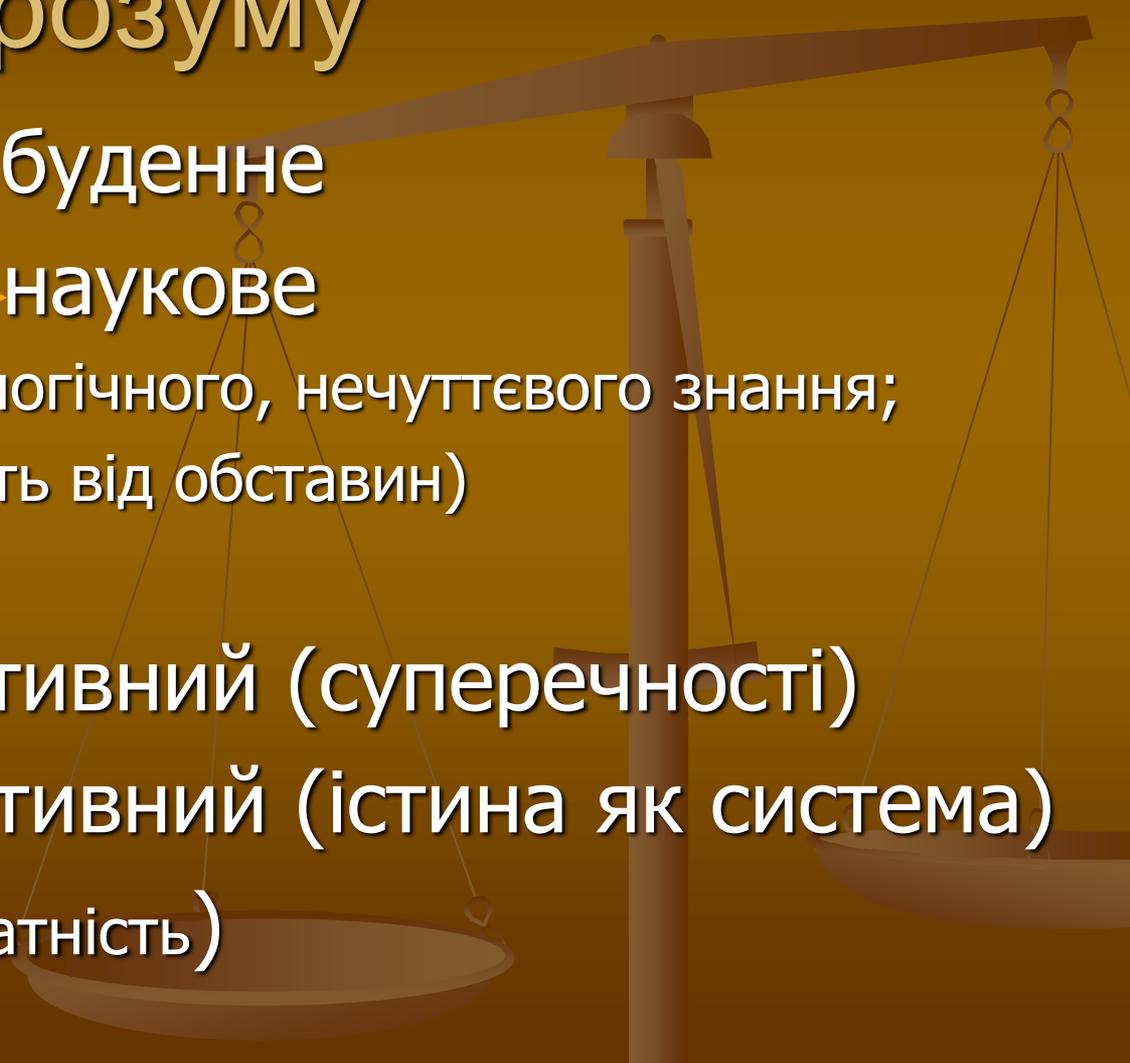

РОЗУМ

негативний (суперечності)

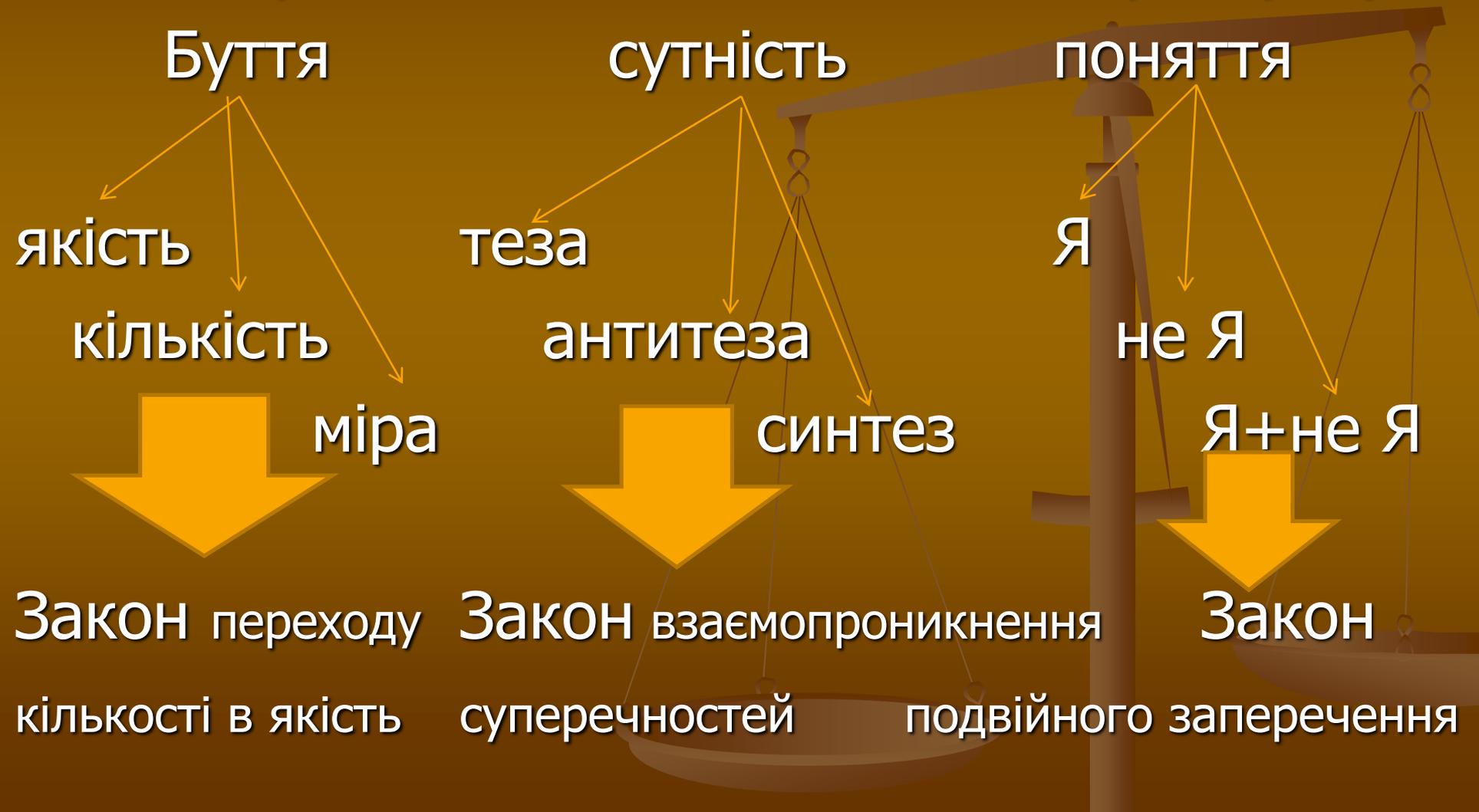
позитивний (істина як система)

(найвища пізнавальна здатність)

Система категорій

Категорії – найзагальніші поняття розсудку

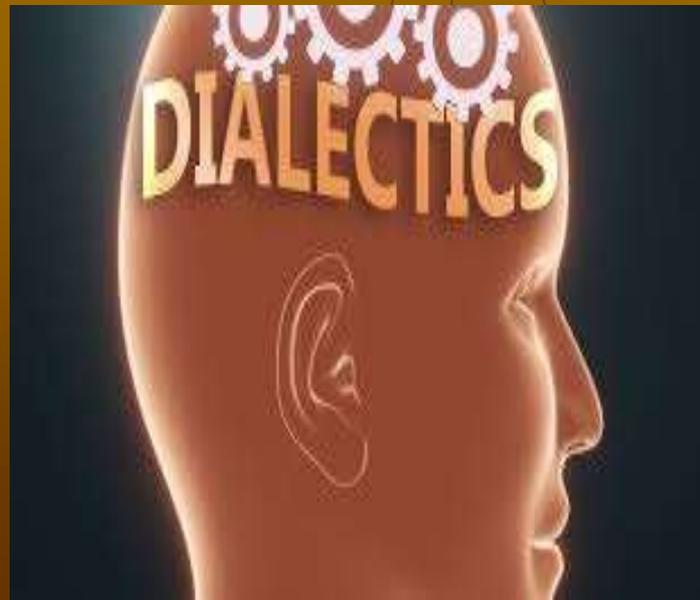
ДІАЛЕКТИКА

- спосіб мислення, теорія розвитку.
- будується на об'єктивному ідеалізмі, принципі єдності мислення і буття.
- буття перебуває у процесі становлення, як розгортання чистого Мислення.
- категорії діалектики виражають історичний процес саморозвитку Абсолютної Ідеї, а джерелом її розвитку є вирішення внутрішніх суперечностей

ЗАКОНИ ДІАЛЕКТИКИ ГЕГЕЛЯ:

- 1) закон єдності і боротьби протилежностей;
- 2) закон взаємного переходу кількісних і якісних змін;
- 3) закон заперечення заперечення.

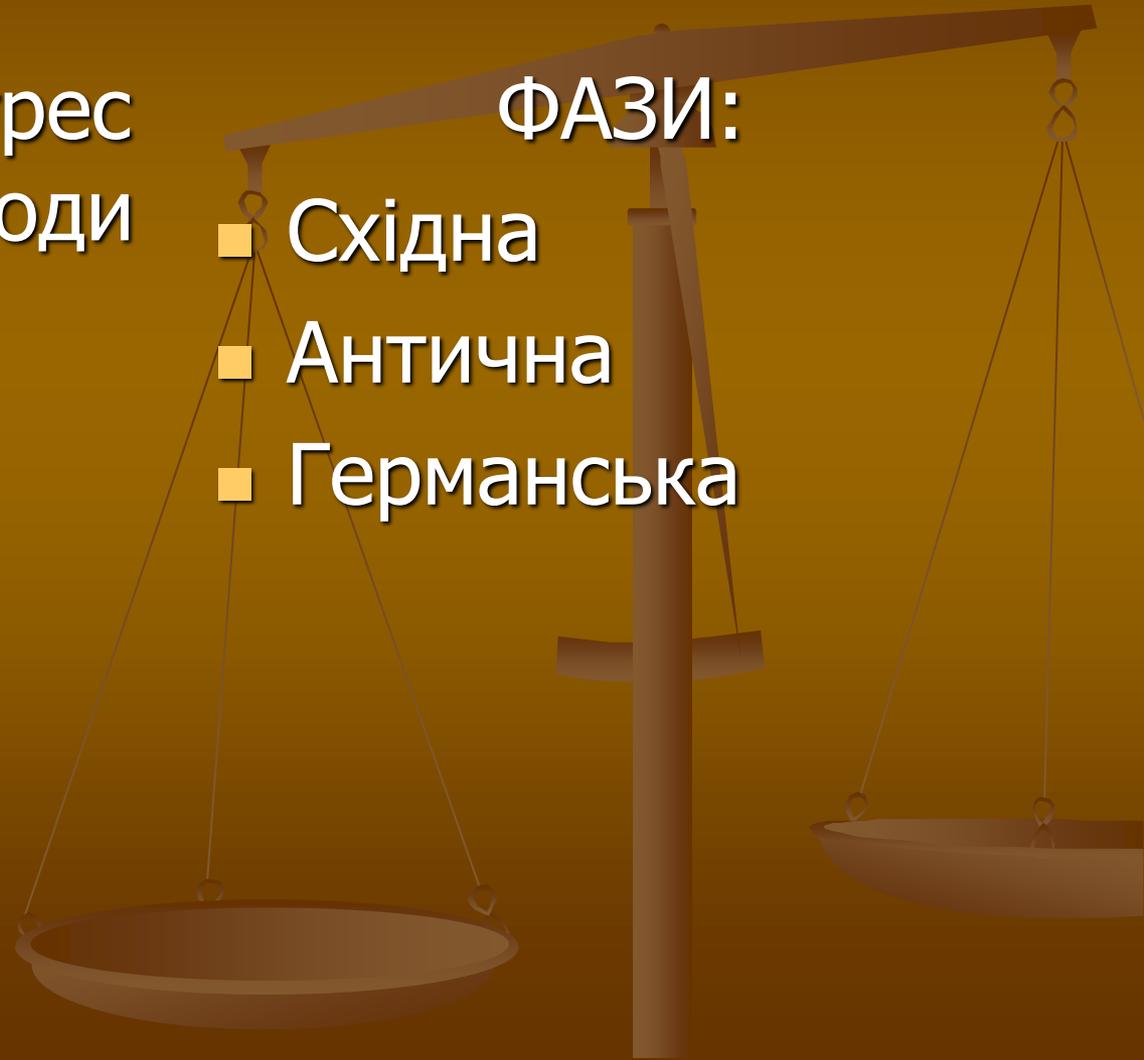

Діалектика історичного процесу:

Історія – це прогрес
у пізнанні свободи

ФАЗИ:

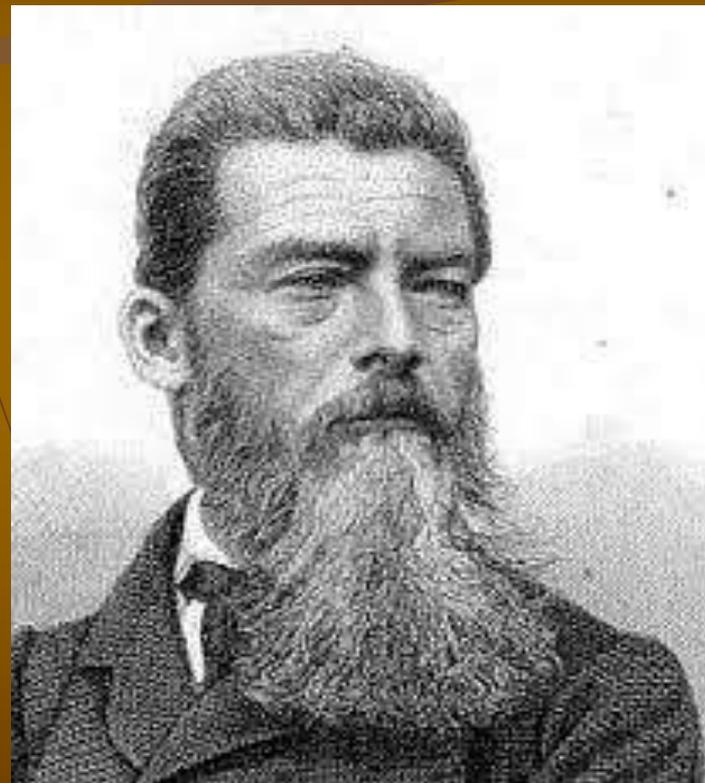
- Східна
- Антична
- Германська

ЛЮДВИГ ФЕЙЄРБАХ

(1804-1872)

- критика релігії – “Сутність християнства”
- сутність Бога – це відчужена сутність людини
- антропологізм: повернення людині повноти буття (етика любові)
- природа+культура=людина

ЗАМІСТЬ ВИСНОВКІВ

- НЕДОЛЮБЛИВАЮ КАНТА С ЕГО КАТЕГОРИЧЕСКИМ ИМПЕРАТИВОМ. МНЕ БЛИЖЕ ТРИ СТАДИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО СУЩЕСТВОВАНИЯ КЪРКЕГОРА.
- А КАК ТЫ ОТНОСИШЬСЯ К ДИАЛЕКТИКЕ ГЕГЕЛЯ, ЕГО ФИЛОСОФИИ ДУХА?
- ЧЕРТ, ОБЫЧНО ПОСЛЕ МОЕЙ ПЕРВОЙ ФРАЗЫ ЛЮДИ ВОКРУГ ПОЧТИТЕЛЬНО МОЛЧАТ.

[VK.COM/IN.HUMOUR](https://vk.com/in.humour)

KtoNaNovenkogo.ru